



299/31/2012

valtiovarainministeriö@vm.fi

13.11.2012

Lausuntopyyntö VM 155:00/2011

**PALVELUT JA TIEDOT KÄYTÖSSÄ - EHDOTUS JULKISEN HALLINNON ICT:N HYÖDYNTÄMISEN STRATEGIAKSI 2012 - 2020**

Valtiovarainministeriö on 19.10.2012 päivätyllä kirjeellään pyytänyt valtiontalouden tarkastusvirastolta lausuntoa ehdotuksesta valtionhallinnon ja kuntasektorin yhteiseksi tieto- ja viestintätekniikan (ICT) hyödyntämisen strategiaksi. Ehdotuksen mukaan visio 2020 on: PALVELUT JA TIEDOT KÄYTÖSSÄ – Käyttäjän tarvitsemat palvelut ja tiedot saatavilla ja käytettävissä helposti ja turvallisesti eli tavoitetilassa vuonna 2020 käyttäjien tarpeista lähtevät palvelut ja tiedot ovat helposti ja turvallisesti saatavilla ja käytettävissä eri tavoilla ja välineillä. Strategian visiota, tavoitetilaa ja linjauksia on kehitetty rinnakkain. Näin aikaan saadut linjausalueet ovat:

1. Palveluinnovaatioiden ekosysteemit
2. Avoin tieto ja tiedon yhteiskäyttö
3. Kyky hyödyntää ICT:tä
4. Selkeät tietohallinnon rakenteet
5. Toimintavarma ja kustannustehokas ICT-infrastruktuuri

Ehdotuksen mukaan strategian toimeenpano edellyttää toimia kaikilta julkisen hallinnon organisaatioilta. Sen tulee näkyä niiden toiminta- ja taloussuunnitelmissa. Tieto- ja viestintätekniikka rooli tunnistetaan kiinteäksi osaksi toiminnan kehittämistä. Tämä näkyy esimerkiksi osallistumisena yhteiseen kehittämiseen, oman osaamisen vahvistamisena sekä sitoutumisena kokonaisarkkitehtuuriin. Syksyn 2012 aikana valtiovarainministeriön johdolla laaditaan toimeenpanosuunnitelma strategian toimenpiteistä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto pitää strategian yleislinjauksia perusteltuina ja kannatettavina. Samalla virasto kuitenkin muistuttaa, että yleislinjauksissa ICT:n kehittämisen tuottavuuden ja taloudellisuuden lisäämistä sekä laatua koskevat tavoitteet ovat jääneet taka-alalle tai ne on piilotettu käynnissä olevan vaikuttavuus ja tuloksellisuusohjelman taakse. Viraston näkemyksen mukaan em. mainitut tavoitteet tulisi aina olla julkisen toiminnan kaikessa kehittämisessä, myös ICT:n kehittämisessä keskeisesti mukana ja ne tulisi sovittaa yhteen käyttäjälähtöisten tavoitteiden kanssa.

Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan strategiaehdotus on visiomaisesti varsin yleisellä tasolla. Siten avainasemaan nousee edellä mainittu toimeenpanosuunnitelma. Valtiolla on laadittu jo useita vaalikausia varten IT-strategioita, mutta niiden käytännön toimeenpanossa on ollut ongelmia ja niiden toteutus on jäänyt vaatimattomiksi. Toimeenpanosuunnitelman laadintaa ja toteuttamista ajatellen olisikin hyvä analysoida aiempien strategioiden toimeenpanoa ja syitä tulosten vaatimattomuuteen, jotta uudella suunnitelmalla kyettäisiin välttämään kehittämisen karikot ja saataisiin linjausten mukainen konkreettinen kehitys vauhtiin.

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO

Valtiontalouden tarkastusvirasto nostaa vielä lopuksi esille erään asiakokonaisuuden, joka ei selkeästi tule esiin strategiaehdotuksen aineistossa: miten turvataan yhteen toimivuus, palvelujen käyttäjien (erityisesti julkisen sektorin toimijat) ja toimittajien verkostomainen toiminta ja kilpailuneutraliteetti. Tällöin tulee harkittavaksi, tarvitaanko lisää sääntelyä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi vai voidaananko yhteisiä tai yhteen toimivia palveluja toteuttaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja (SGEI) kehittämällä. Tällöinkin tulee tarkastusviraston mukaan huolehtia ICT-markkinoiden toimivuudesta.

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Ylijohaja Vesa Jatkola